

Message for World Theatre Day 2019

27 March 2019

Macedonian translation

Меѓународна порака за денот на театарот 27 март 2019

Карлос Селдран, Куба - Режисер, драмски писател, театарски едукатор, професор, автор на светската порака за Светскиот ден на театарот во 2019 година

Пред да станам свесен за театарот, моите учители веќе беа таму. Тие ги беа изградиле своите куќи и својот поетски пристап кон остатоците од нивните животи. Многу од нив се непознати или едвај да се присети човек на нив. Тие делуваа од тишина, во смиреноста на нивните соби за проби и во нивните театри преполни со гледачи и полека, после години работа и извонредно достигнување, тие постепено се слизнаа од тие места и исчезнаа. Кога разбрав дека мојата лична судбина ќе биде да ги следам нивните стапки, јас исто така сфатив дека сум го наследил тој зафат, оригиналната традиција на живеење во сегашноста без никакво друго очекување поинакво од достигнувањето на транспарентноста на неповторливиот момент, момент на средба со друг таков во мракот на театарот, без понатамошна заштита освен вистината на гестата, на ослободениот збор.

Мојата театарска татковина лежи на тие моменти на средба на гледачите што доаѓаат во нашиот театар ноќ по ноќ, од најразличните придружници од мојот град кои доаѓаат да ни прават друштво и да споделат со нас неколку часови, неколку минути. Мојот живот е изграден од такви, единствени

моменти кога јас прекинувам да бидам јас, да страдам за себе, и јас сум прероден и го сфаќам значењето на театарската професија: да се живеат миговите на чистата ефемерна вистина каде што ние знаеме дека она што го кажуваме и го правиме таму, под светлините на сцената е вистина и го одразува најдлабокиот, најличниот дел од нас самите. Мојата театарска земја, мојата и онаа на моите актери е земја исткаена од такви моменти каде ние живееме зад маските, зад реториката, зад стравот да бидеме она што сме и ние тогаш во мракот се фаќаме за раце.

Театарската традиција е хоризонтална. Никој не може да потврди дека театарот живее во било кој центар од светот, во било кој град или привилегирана зграда. Театарот, каков што го добив јас, се шири низ една невидлива географија, што ги меша животите на оние кои го изведуваат и театарскиот занает во една единствена и унифицирана геста. Сите мајстори на театарот умираат со своите мигови на неповторливата луцидност и убавина; сите тие избледнуваат на истиот начин, без било која друга трансцендентност за да ги заштити и да ги направи славни. Театарските учители го знаат тоа, ни едно признание не е вредно кога е соочено со таа точност која е корен на нашата работа: креирање на мигови на вистина, на двосмисленост, на сила, на слобода на средината од таа огромна опасност. Ништо не преживува освен податоците и записите од нивната работа на видеа или на фотографии кои ќе дофатат само една бледа идеја од она што тие го направиле. Сепак, она што секогаш ќе недостасува од тие записи е тивката реакција на публиката која во еден момент сфаќа дека она што се случува не може да се преведе или да го има некаде надвор, дека вистината споделена таму е едно животно искуство, дури и поделикатна и од самиот живот.

Кога сфатив дека театарот е држава сама за себе, голема територија која го покрива целиот свет, во мене се роди една решителност која исто така беше и едно остварување на слободата: ти не мораш да одиш некаде далеку, ниту пак да се поместиш оттаму каде што си, не мораш ниту да трчаш, ниту пак да се придвижиш. Публиката е онаму каде што живееш ти. Ги имаш на своја страна колегите кои што ти се потребни. Таму, надвор од куќата, ја имаш

целата таа матна, непробојна дневна реалност. Потоа, ти работиш од таа очигледна неподвижност за да го формираш најголемото патување воопшто, да ја повториш Одисејата, патувањето на Аргонаутите; ти си неподвижен патник кој не прекинува да ја забрзува густината и ригидноста на својот реален свет. Твоето патување е пат кон мигот, кон моментот, кон неповторливата средба пред твоите врсници. Твоето патување е кон нив, кон нивното срце, кон нивната субјективност. Ти патуваш во нив самите, во нивните емоции, во нивните сеќавања кои те будат и те мобилизираат. Твоето патување е вртоглаво и никој не може да го измери или да го замолкне. Ниту пак некој може да го препознае во вистинската големина, тоа е патување низ фантазијата на твоите луѓе, семе кое е посеано во најдалечните земји: граѓанската, етичката и човечката свест на твоите гледачи. Токму заради тоа, јас не се мрдам, останувам дома, меѓу своите најблиски, во очигледна тишина, работејќи дење и ноќе, бидејќи јас ја имам тајната на брзината.

Превод од шпански на англиски јазик: Луис Лерена Диаз

Превод од англиски на македонски јазик: Сашо Огненовски

КАРЛОС СЕЛДРАН, Куба (Биографија)

Карлос Селдран е наградуван и високо почитуван театарски режисер, драмски писател, академик и професор, кој живее и работи во Хавана, Куба и кој своите дела ги презентира насекаде низ светот.

Роден во 1963 во Хавана, Куба, тој почна да ја усовршува својата љубов кон театарот на Високиот Институт за Уметност во Хавана каде што дипломира на студиите за изведбена уметност. После дипломирањето во 1986 година на високо ниво, тој веднаш отиде своето знаење да го употреби на професионален начин работејќи прво како постојан советник, а потоа и како постојан режисер во Театарот Буендиа во Хавана.

Тој во таа улога бил се до 1996 година кога одлучил дека е вистинско време да создаде своја театарска труппа, сега светски познатата и високо почитуваната *Аргос Театро*. Работејќи повторно во Хавана, во Куба, *Аргос Театро* доживеа голема слава со својата интерпретација на европските класици, модерните латино-американски пиеси и оригиналните продукции под експертското водство на Карлос Селдран како режисер.

Претставите на Аргос Театро имаат за цел да внесат нов живот во каноните на европскиот модерен татар со претставите по текстови на Брехт, Бекет, Ибзен и Стриндберг пренесувајќи ја европската култура и вкусови на латино-американската публика. Тие направија многу за кубанските драмски писатели прикажувајќи продукции во многу прилики од локални уметници како што е Гонзалез Мело. Тоа е тој спој на различни култури кој му помогнал на Аргос Театро, една од водечките кубански театарски труппи да стане безгранично позната. Нивната славна актерска лабораторија која трага по заеднички јазик за сите изведувачки уметници се смета за предвесник, една иницијатива која треба да го собере светот на едно место.

Највисоката точка на постоење до ден-денес на оваа труппа е продукцијата под наслов *Десет милиони*, пишувана и режирана од самиот Карлос Селдран. Ова дело доби високи признанија од критиката и беше изведувано во Куба и во светот. Нивното најново дело *Мистерији и малечки делови*, во 2018 година, исто така пишувано и режирано од Карлос Селдран беше исто така многу добро примено.

Ваквите напори на Карлос Селдран кои беа високо оценети од Куба и од светот му донесоа многу признанија и награди. Тој многу пати ја има добиено наградата на Кубанската Критика во категоријата за најдобра режија и тоа неверојатни 16 пати од 1988 до 2018 година. Покрај овие признанија од критиката, тој има добиено и државни и светски награди и тоа меѓу другите и Национално признание на Кубанската Култура во 2000 година, како и Националната Театарска награда на Куба во 2016 година.

За време на својата извонредна кариера, Карлос Селдран остана посветен на инспирирањето и помагањето на другите работејќи како професор во високи

институции во Куба, Јужна Америка и Европа. Тој постојано работи на себе за да го развие и да го надогради своето знаење здобивајќи се со титула магистер во 2011 година на Реј Хуан Карлос универзитот во Мадрид.

Вештините на едукација на Карлос Селдран направија тој да биде дел од факултетот на Високиот Кубански Институт за Уметност повеќе од 20 години, а исто така тој од 2016 година е и раководител на курсот за режија на постдипломските студии пренесувајќи го своето знаење на следните генерации создавачи на театар. Истовремено, тој наоѓа начин да го истакне и својот уметнички израз преку пишувањето и режирањето во Аргос Театро.